

17

Kertomus kaivauksesta, jonka Eila Serälä suoritti kesällä 1972 Maskun Mäksmäellä Jorma Hovin omakotitalon alle jäävällä alueella. Kaivaus käsitti alueen, joka on T. Edgrenin inventointikertomuksessa sivulla 13 mainitun komean hautaraunion läheisyydessä, 6.5 metriä lounaaseen 6x6 metrisen raunion silmäkivistä. Nykyisen kaivauspaikan läheisyydestä on saatu museoseen irtolöytöinä n:ot 13399, 13727, 14165, 14424, 15518 ja 16291. Vuonna 1954 kaivoi J. Leppäaho Mäksmäen etelärinteellä, josta ovat löydöt n:ot 13460: 1-39.

Tähän kertomukseen liittyy 11 karttaa ja 7 valokuvaa (filmien numerot 39755-39761). Kaivauksesta saadut löydöt on luettelointi Museoviraston Esihistoriantoimiston n:oilla 19003:1-11.

Kesäkuun lopulla 1972 sain Museovirastosta määräyksen tutkia koe-kaivauksin Maskun Mäksmäellä alueen, johon Jorma Hovi oli huhtikuussa saanut rakennusluvan omakotitalolleen. Paikalle oli tarkoitettu rakentaa 223.20 neliömetrin suuruinen asuintalo ja autotalli. Koska paikan välittömässä läheisyydessä on rauhoitettu hautaraunio ja J. Leppäaho oli vuonna 1954 kaivaessaan mäen etelärinteellä olettanut polttokenttäkalmiston jatkuvan mäen päälle asti, oli tarpeen tutkia rakennettavan talon alle jäävä alue. Koe-kaivaukset aloitin 3.7.1972 ja ne kestivät viikon verran. Apunani oli yo. Aki Pihlman. Koe-kaivaukset alueen eteläosassa olivat tuloksettomia, mutta eräästä koeojan seinämästä alueen pohjoisosassa lähellä kalliota tuli näkyviin nokista maata ja muutama luunpalanen. Sain puhelimitse toht. T. Edgreniltä luvan aloittaa paikalla kaivaukset.

Maskun Mäksmäki sijaitsee hieman yli kilometrin päässä Maskun kirkosta länteen tai lounaaseen. Mäki on kalliainen, 10-20 metriä sitä ympäröiviä peltoaukeita korkeammalle kohoava. Pituutta sillä on pohjois-etelä suunnassa noin 150 metriä ja leveyttä ehkä noin 100 metriä. Mäki on suureksi osaksi metsän peittämä. Toivo Hoville kuuluvalla alueella aivan mäen harjanteelle oli hänen paikansa Jorma Hovi saanut rakennusluvan talolleen. Kevään 1972 aikana oli mäen päältä kaadettu puut ja ne oli sahattu laudoiksi paikan päällä. Purukasa ja sahaustelineet olivat juuri sen paikan päällä, josta koe-kaivauksissa tuli esiin nokista palomaata.

Varsinaiset kaivaukset aloitettiin 11.7.1972. Purukasan ja pinta-maan poissiirtämisen jälkeen tuli näkyviin kaareva kiveys, josta saattoi olettaa sen olevan noin 2x1.5 metrin suuruisen haudan kivikehä. Kehän sisällä oli pienistä kivistä toinen kehä, noin 50x70 senttimetriä. Ulkokehä ei ollut kokonainen, kallion puoleisessa osassa ei ollut reunakiveystä. Kun kiveyksen sisäpuolelta poistettiin maata, tuli esiin yhtenäinen palomaakerros. Tästä palomaasta sisäkehästä löytyi kilven kädensija ja sen lähellä oli vierekkäin keihäänkärki ja veitsi ja niiden päällä kilvenkupuran jäännökset. Noin 2.5 metriä haudasta lounaaseen ja länteen oli harvaa

kiveystä. Se oli liian niukkaa ollakseen polttokenttää ja maa oli puhdasta mullansekaista savea. Seuraavassa kerroksessa tällä alueella oli kivien alla neljä selvästi ympäröivästä alueesta erottuvaa tummaa palomaaläikkää. Nämä olivat halkaisijaltaan 0.5-1 metriin. Niistä löytyi hieman hiiltä, mutta ei luuta eikä esineitä. Pak-suudeltaan nämä läikät olivat 5-10 senttimetriä, niiden alla oli puhdasta maata muutama senttimetri ja sitten peruskallio.

Hautaraunion sisäkehään kuuluneen kiven alta saatiin esiin röykkiön kuuluneita palaneita luita. Tästä löytökerroksesta saatiin talteen myös luukamman osia ja niitti. Ne olivat aivan luiden lähellä.

Kolmannesta kerroksesta sisäkehän sisältä löytyi lisää palaneita luita sekä pieni vyönsolki haudan etelälaidalta. Tumma nokinen palomaakerros ei ollut enää niin laaja kuin edellisessä kerroksessa, se oli nyt pääasiassa haudan sisäkehän alueella. Neljännessä kerroksessa palomaata oli havaittavissa vain haudan eteläosassa, siinä missä luut olivat olleet ja toinen palomaa-alue oli haudan pohjoisosassa lähellä kallion pintaa. Siinä palokerros oli koko hautaröykkiön syvin, 16 senttimetriä paksu. Tällä kohtaa haudan ulkopuolella oli erittäin hienoa puhdasta hiekkaa kiertämässä sitä haudan osaa, jossa ei ollut reunakiveystä.

Hauta oli siis pyöreähkö, 2x1.5 metriä. Heti turpeen alta paljastui kiveys, joka kiersi haudan eteläpuolta, pohjoispuolella ei ollut kiveystä. Ulkokehän sisällä oli pienistä kivistä toinen kehä, jonka sisältä haudan kaikki löydöt saatiin. Hauta oli matala, noin 20-25 senttimetriä.

Haudan tutkimisen jälkeen jatkettiin koekaivausta talon alle jäävällä alueella. Koska löydetty hauta oli suhteellisen pienikokoinen ja maanalainen sekä sen läheisyydessä sijaitsee kaksi rauhoitettua hautaröykkiötä, Leppäahon tutkima polttokenttäkalmisto ja lisäksi Mäksmäen juurella olevan Laineen talon pihakalliolla on 13 uhrikuoppaa, saattoi olettaa alueelta löytyvän muitakin nautauksia. Koeajat kaivettiin tiheästi risteilemään aluetta, mutta tuloksetta. Rakennettavan tontin etelänurkassa oli suuri kivi, jonka ympäristö tutkittiin. Kiven välittömässä läheisyydessä ei ollut mitään erikoista havaittavissa. Noin 2.5 metriä tästä kivistä oli kuitenkin kannon alla 45 asteen kulmassa hiekkakivilaattoja pinottuna 30x50 senttimetrin alueella. Laattoja oli yhdeksän kappaletta ja ne olivat kooltaan 30x20 senttimetriä. Maa laattojen alla oli tummaa ja nokista, mutta vain ohuelti eikä alueelta löytynyt hiiltä. Pari tummaa nokiläikkää oli hiekkakivien lähellä, mutta ei muuta.

Kaivauksissa käytettiin kiintopisteenä vieressä olevan ison hautaröykkiön silmäkiveä. Kaivausaika oli 3.7-1.8.1972 ja kaikkiaan tutkittiin 175 neliometriä. Kaivauksilla oli piirtäjänä Aki Pihlman ja kaivajina olivat aluksi Arja Brusila ja Eeva Mikola sekä myöhemmin Leena Airola ja Salme Pöyhönen.

Koekuoppia tehtiin myös Jorma Hovin tontille johtavan tien molemmin puolin sekä lähellä risteystä, mistä Toivo Hovin tontille johtavasta tiestä eroaa tie Jorma Hovin tontille. Tästä risteyksestä löytyi muutama pala rautakautista keramiikkaa sekä klininkä. Molemmin puolin Toivo Hovin talolle johtavaa tietä Laineen talon autotallin kahdalla löytyi tiilenpalasia ja astianpaloja, mutta ne ovat huomattavasti nuorempia kuin tien toiselta puolelta löytyneet keramiikan palaset.

Turussa, 25. p:nä tammikuuta 1973

Eila Serälä

Eila Serälä

Koekuoppia tehtiin myös Jorma Hovin tontille johtavan tien molemmin puolin sekä lähellä risteystä, mistä Toivo Hovin tontille johtavasta tiestä eroaa tie Jorma Hovin tontille. Tästä risteyksestä löytyi muutama pala rautakautista keramiikkaa sekä klininkä. Molemmin puolin Toivo Hovin talolle johtavaa tietä Laineen talon autotallin kahdalla löytyi tiilenpalasia ja astianpaloja, mutta ne ovat huomattavasti nuorempia kuin tien toiselta puolelta löytyneet keramiikan palaset.

Turussa, 25. p:nä tammikuuta 1973

Eila Serälä

Eila Serälä

MUINAISHAUTA

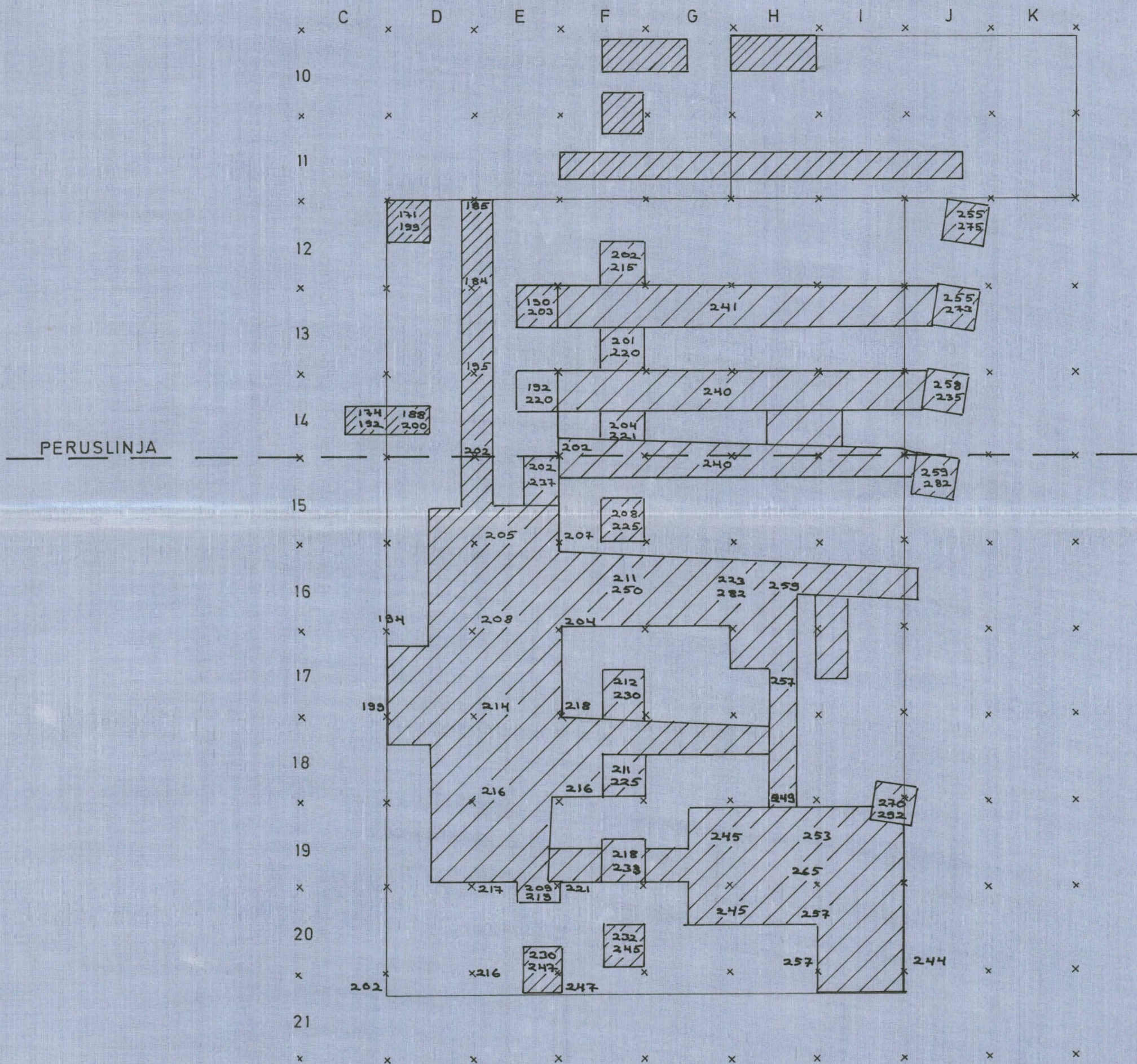
RAK. N:02
J. HOVI

RAK. N:01

X = KOEKUOPPIA

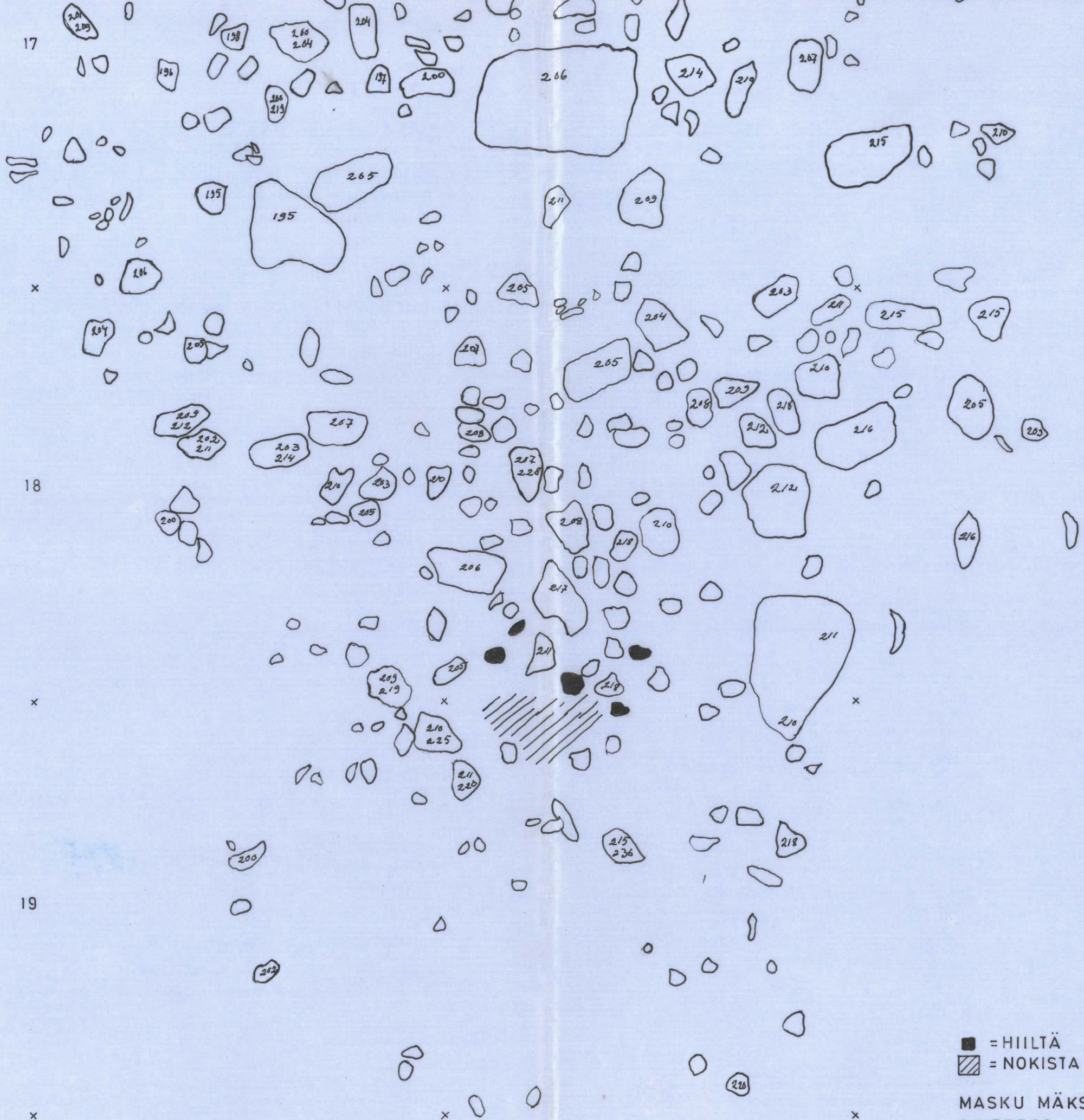
MASKU MÄKSMÄKI 1972
YLEISKARTTA KAIVAUSALUEESTA
PIIRT. O. KOSKELA / E. SERÄLÄ
MK 1:500
KARTTA N:01

17,2 PERUSLINJASTA

▨ = KAIVETTU ALUE

MASKU MÄKSMÄKI 1972
YLEISKARTTA KAIVAUSALUEESTA
PIIRT. A.PIILMAN/E.SERÄLÄ
MK 1:100 KP 0.85
KARTTA N:02

■ = HIILTÄ
 ▨ = NOKISTA MAATA

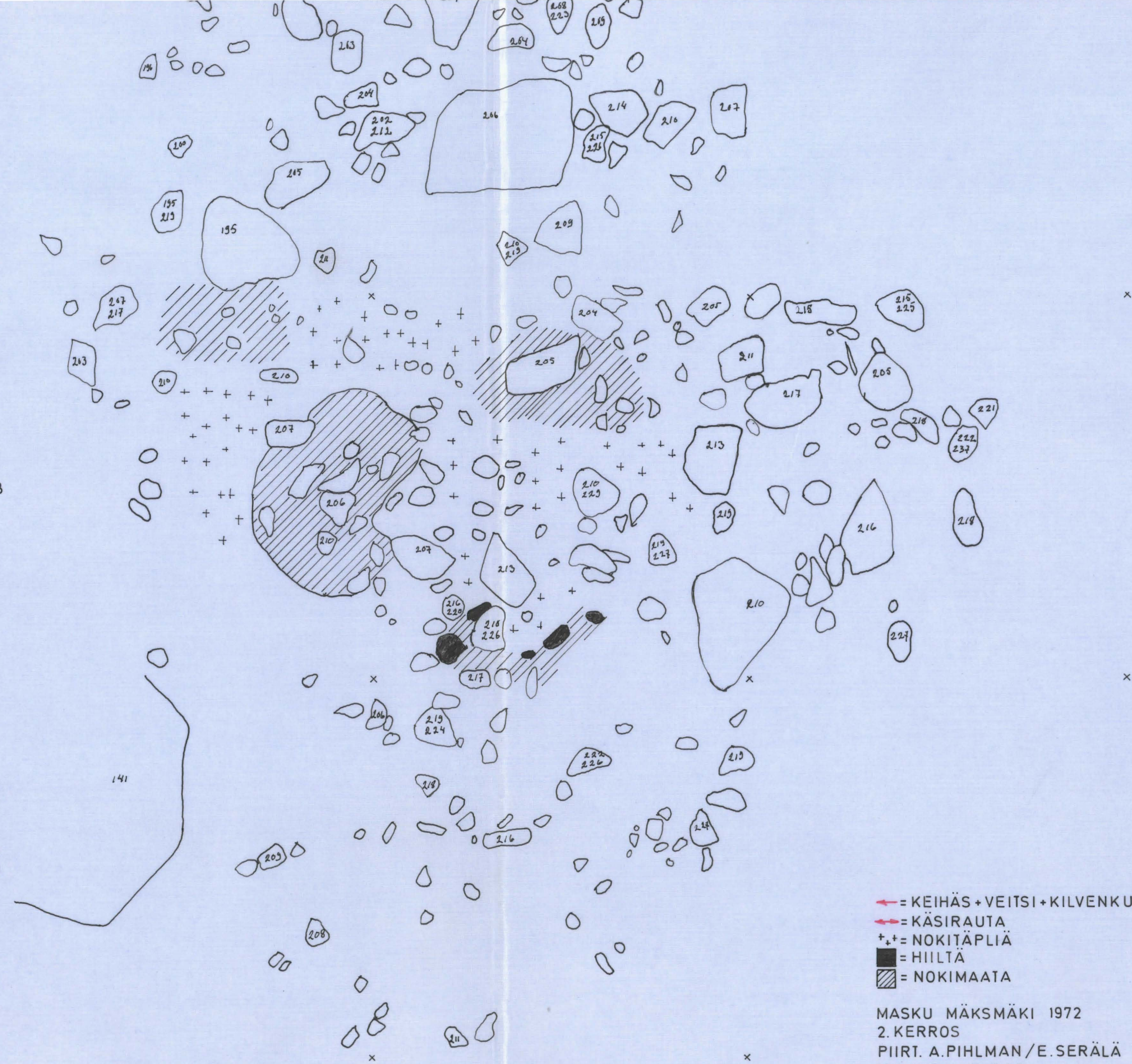
MASKU MÄKSMÄKI 1972
 I. KERROS
 PIIRT. A.PIHLMAN / E.SERÄLÄ
 MK 1:20 KP 0.85
 KARTTA N:03

17

18

19

- ← = KEIHÄS + VEITSI + KILVENKUPURA
- = KÄSIRAUTA
- + + = NOKITÄPLIÄ
- = HIILTÄ
- ▨ = NOKIMAATA

MASKU MÄKSMÄKI 1972
 2. KERROS
 PIIRT. A. PIILMAN / E. SERÄLÄ
 MK 1:20 KP 0.85
 KARTTA N:O 4

15

x

16

x

17

x

18

x

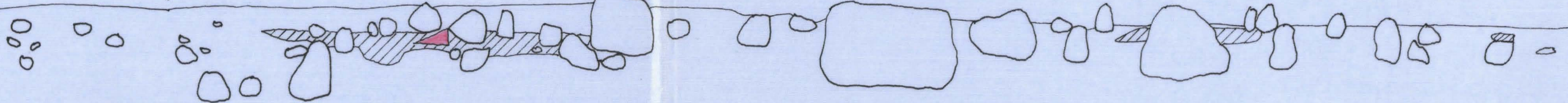
202

206

206

216

216

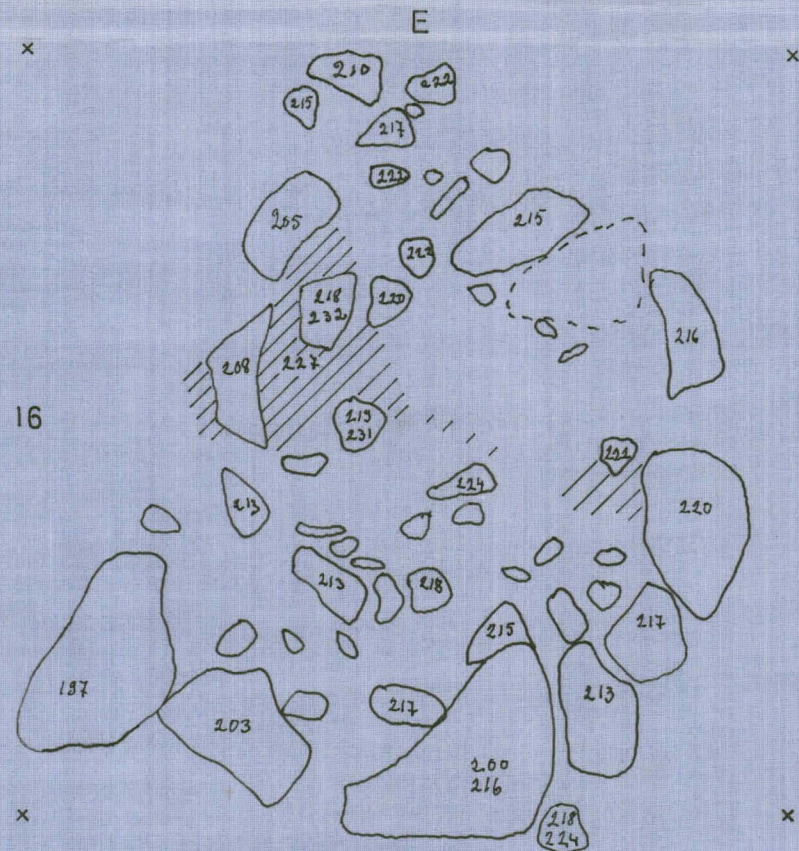
 = ESINEET
 = NOKIMAATA

MASKU MÄKSMÄKI 1972
 PROFIILIKARTTA
 PIIRT. A. PIILMAN / E. SERÄLÄ
 MK 1:20 KP 0.85
 KARTTA N:O 11

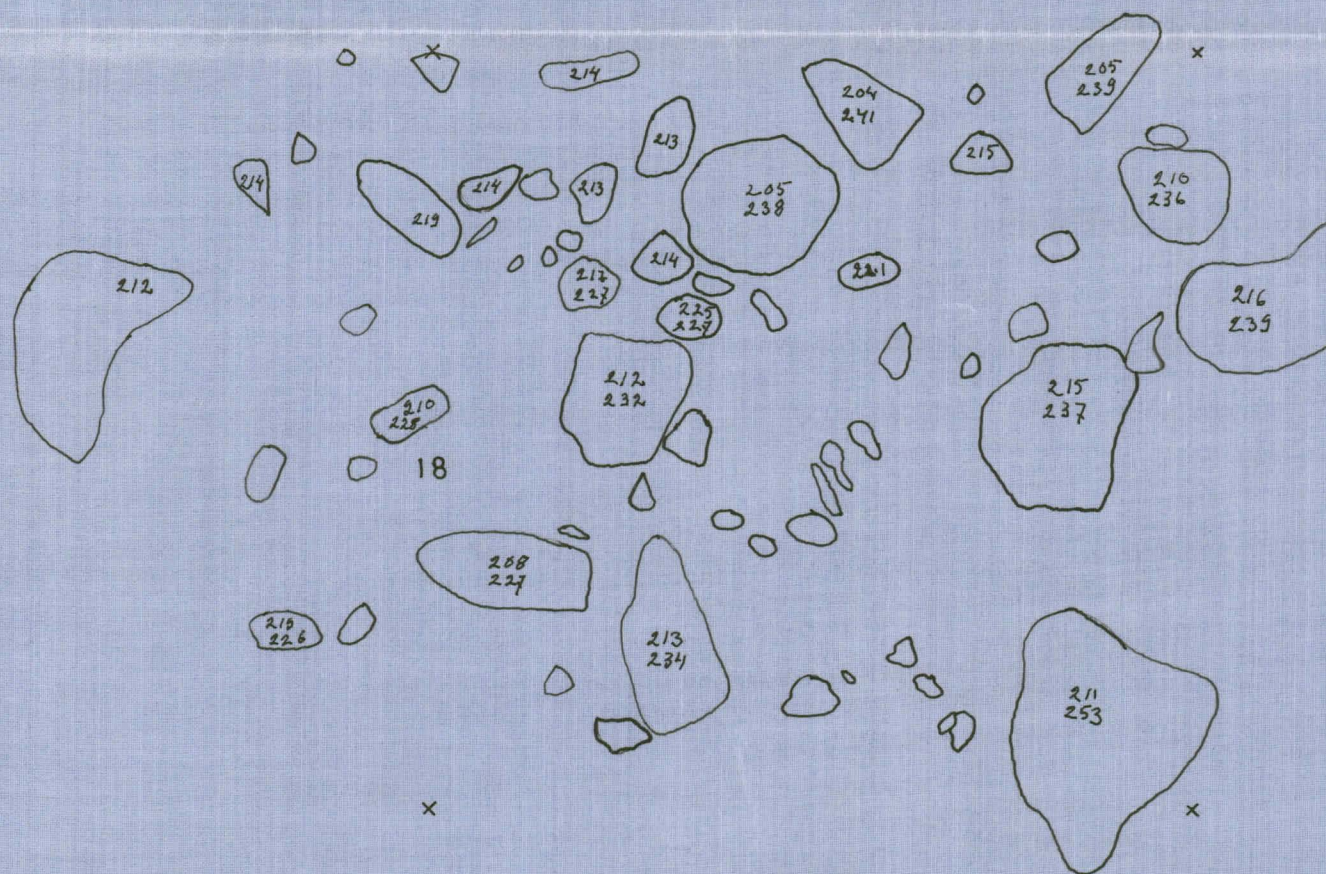

⊗ = VYÖN SOLKI
 ▨ = NOKIMAATA

MASKU MÄKSMÄKI 1972
 2 KERROS

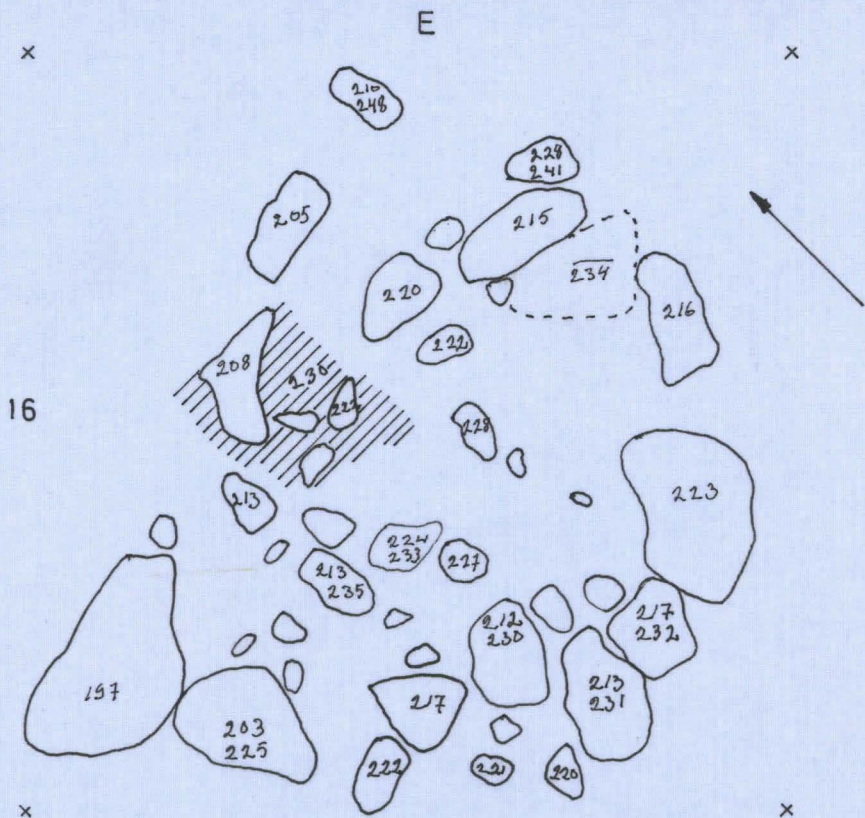

17

▨ = NOKIMAATA

MASKU MÄKSMÄKI 1972
 4.KERROS
 PIIRT. A.PIILMAN / E.SERÄLÄ
 MK 1:20 KP 0,85
 KARTTA N:O 6

▨ = NOKIMAATA

MASKU MÄKSMÄKI 1972

5. KERROS

PIIRT. A.PIHLMAN/E.SERÄLÄ

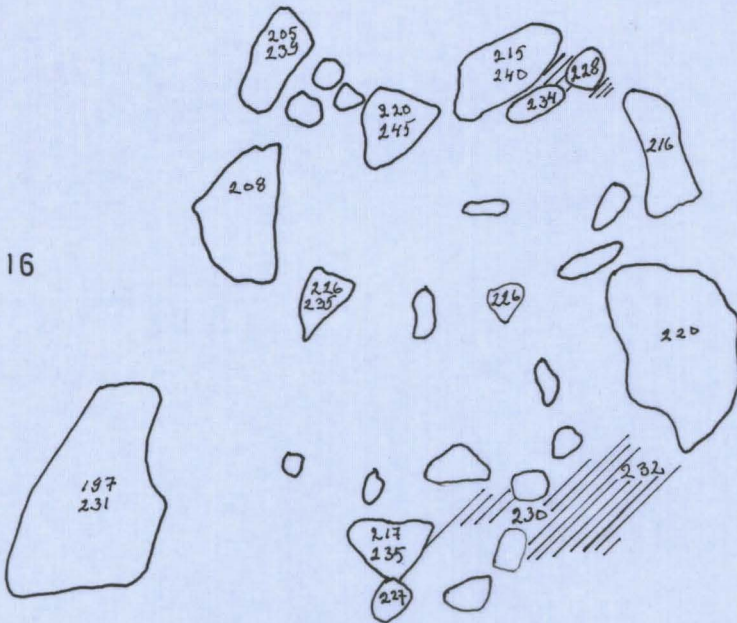
MK 1:20 KP 0,85

KARTTA N:07

E

x

x

16

x

x

▨ = NOKIMAATA

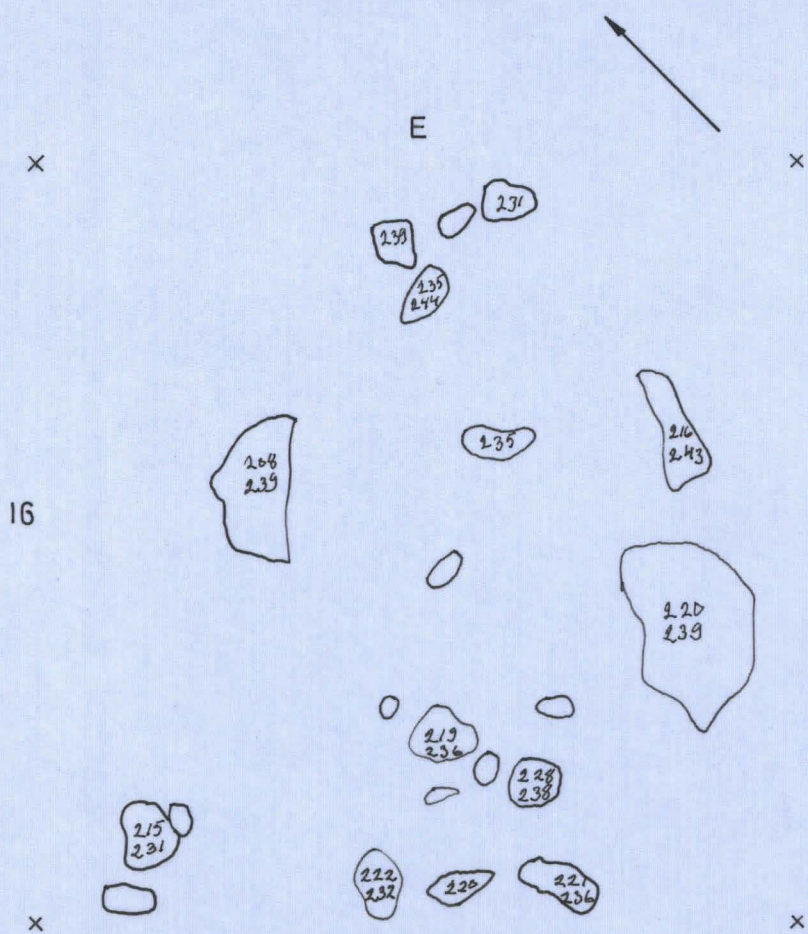
MASKU MÄKSMÄKI 1972

6.KERROS

PIIRT. A.PIILMAN/E.SERÄLÄ

MK 1:20 KP 0,85

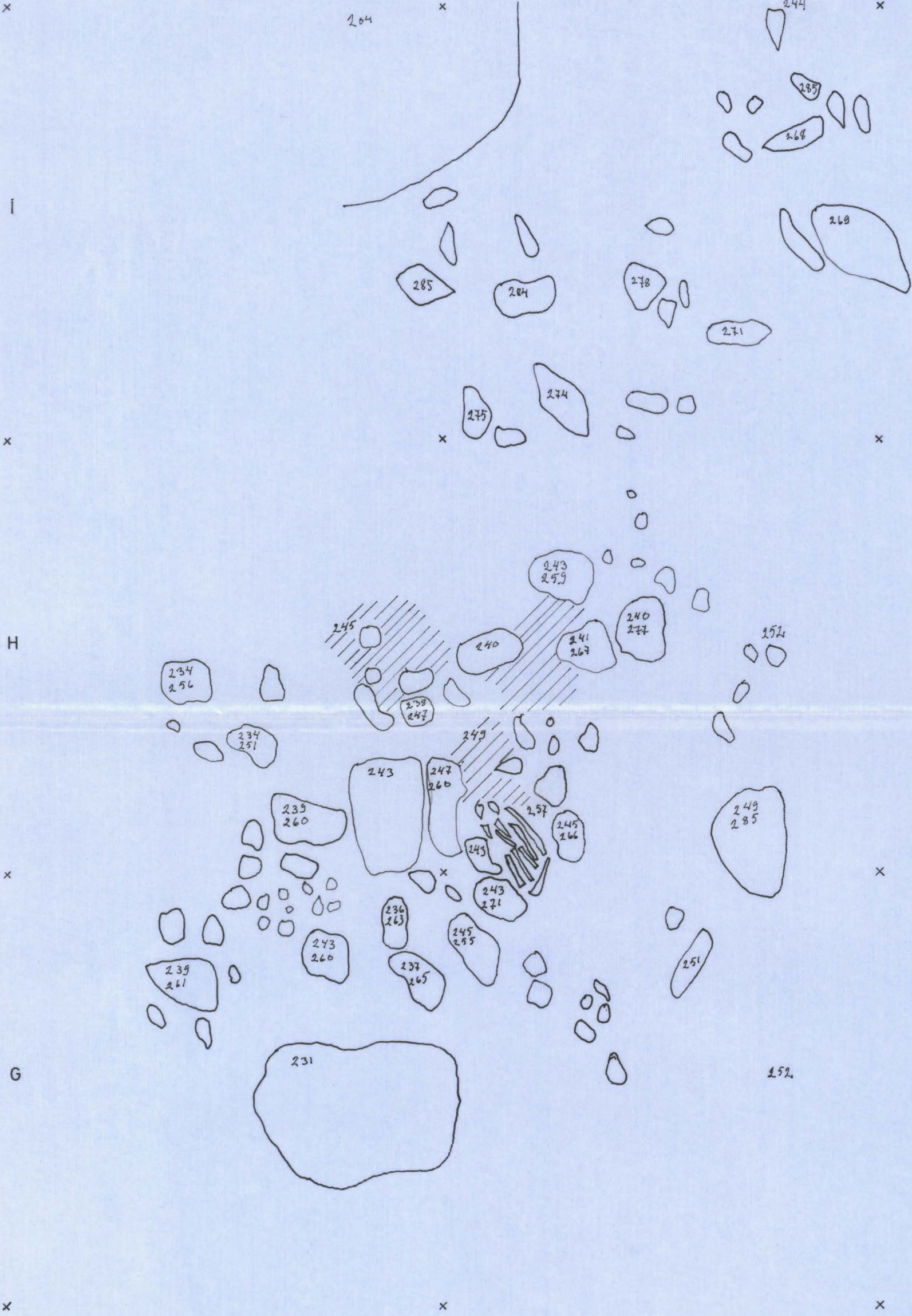
KARTTA N:0 8

MASKU MÄKSMÄKI 1972
7. KERROS
PIIRT. A. PIILMAN/E. SERÄLÄ
MK 1:20 KP 0,85
KARTTA N:09

19

20

▨ = NOKIMAATA

MASKU MÄKSMÄKI 1972

I.KERROS

PIIRT. A.PIHLMAN/E.SERÄLÄ

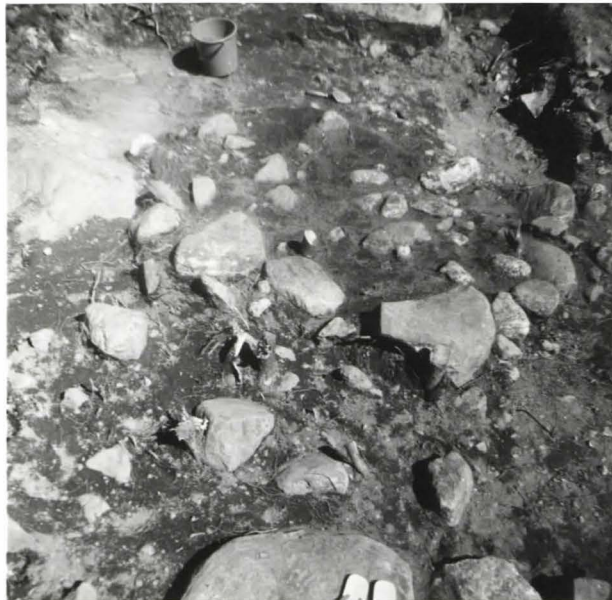
MK 1:20 KP 0,85

KARTTA N:O 10

MASKU MÄKSMÄKI 1972

KUVA 1.
HAUTA KUVATTUNA LUOTEESTA,
I KRS.

KUVA 2.
HAUTA KUVATTUNA LÄINNESTÄ,
I KRS.

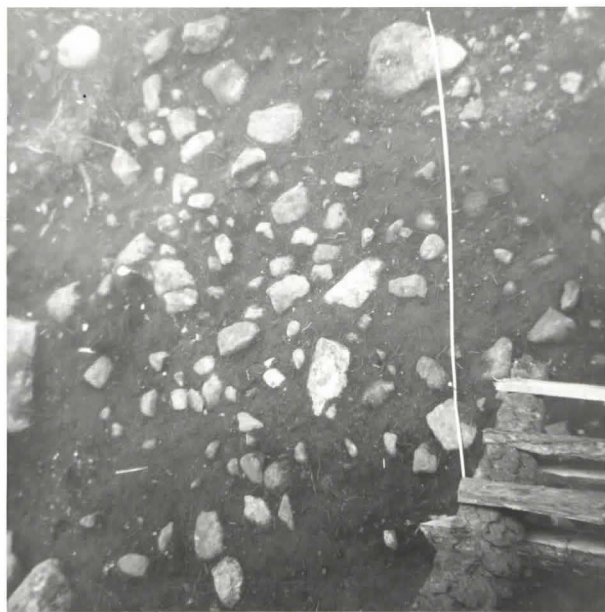
KUVA 3.
HAUDAN SISÄKEHÄ JA KILVEN
KÄDENSIIJA

KUVA 4.
HAUDAN SISÄKEHÄ, KILVEN KÄ-
DENSIIJAN YLÄPUOLELLA PAL-
JASTUMASSA VEITSI, KEIHÄÄN-
KÄRKI JA KILVENKUPURAA.

KUVA 5.
HAUDAN SISÄKEHÄSTÄ PALJAS-
TUNUT VEITSI, KEIHÄÄNKÄRKI
JA KILVENKUPURAN JÄÄN-
NÖKSET.

KUVA 6.
KIVEYSTÄ HAUDAN LUOTEIS-
PUOLELLA.

MASKU MÄKSMÄKI 1972

KUVA 7.
KIVILAADELMA RUUDUSSA
H 19.